

นวัตกรรม “หมู่บ้านคูขนาน”

สาขาการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

ประจำพุทธศักราช ๒๕๖๘

นางสาวโสภา ยุวนากุล

อสม. ดีเด่นระดับภาค
จังหวัดตาก

ชื่อนวัตกรรม : หมูบ้านคู่ขนาน

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางสาวโสภา ยุวนากุล

ประเภทนวัตกรรม : ☐ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☒ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

☒ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

จังหวัด : ตาก

อสม. ดีเด่นระดับ ☒ เขต ☒ ภาค

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

จากสภาพปัญหาโรคติดต่อของอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ที่เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดชายแดนพม่า มีแม่น้ำเมยกั้น มีช่องทางธรรมชาติที่สามารถข้ามได้ตลอดแนวชายแดน ปัญหาด้านการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรทั้ง 2 ฝ่าย มีการไปมาหาสู่กัน เป็นเครือญาติกัน ระหว่างฝั่งไทยกับเมียนมาร์ เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ เกิดการสู้รบฝั่งเมียนมาร์มีการอพยพข้ามฝั่ง ทำให้มีการระบาดของโรคติดต่อตามชายแดนอย่างต่อเนื่อง และประชากรมีความรู้ในการดูแลสุขภาพน้อย และไม่ตระหนักในการป้องกันตนเอง โดยโรคระบาดที่เกิดตามแนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ มาลาเรีย วัณโรค โรคคอติบ โรคไอกรน โปลิโอ

ดังนั้นการป้องกันควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดนจึงเป็นประเด็นหลักอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ประชาชนในหมู่บ้าน และกลุ่มองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา จึงได้วางแผนโครงการแก้ไขต่างๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี ไม่เจ็บป่วย โดยเฉพาะโรคติดต่อที่สามารถป้องกันได้ เน้นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโรคติดต่อร่วมกันภายในชุมชน ซึ่งนำไปสู่แผนงานโครงการแก้ไขปัญหามะเร็งในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมแกนนำชุมชนและแกนนำสุขภาพของหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเฝ้าระวังโรคติดต่อตามแนวชายแดน
2. คัดเลือกแกนนำสุขภาพในหมู่บ้านเพื่อขึ้นทะเบียนรายชื่อเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังโรคติดต่อ ในตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.)
3. ประชุมพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อตามแนวชายแดน ไทย-พม่า
4. ผู้รับชองงานติดตามเยี่ยมชุมชน มอบวัสดุ อุปกรณ์ในการเฝ้าระวังโรคติดต่อตามฤดูกาลระบาด หรือเมื่อเกิดการระบาดในพื้นที่ใกล้เคียงให้กับแกนนำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.)

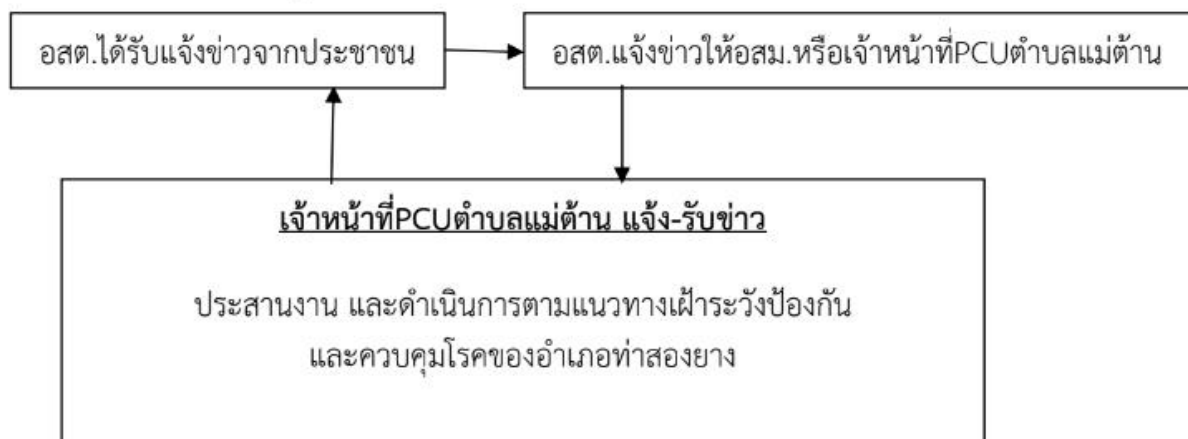
กิจกรรมการควบคุมโรคก่อนฤดูกาลระบาดของแต่ละโรค

1. ประสานงานเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ควบคุมโรคจากทีม SRRT ระดับอำเภอ
2. จัดเตรียมทีมงาน อาสาสมัครสาธารณสุขในเครือข่าย กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำฯ
3. ให้สุศึกษา

กิจกรรมเมื่อเกิดโรคติดต่อ

1. ติดตามประสานงานทีม SRRT ระดับตำบล อำเภอ ขอข้อมูลการยืนยันการเจ็บป่วยจากทีมงาน
2. สืบค้นข้อมูลผู้ป่วยในชุมชน ยืนยันการมีตัวตนในชุมชนขณะป่วย
3. ร่วมงานกับทีมควบคุมโรคทั้งของสถานีนอมาัย อำเภอ เพื่อดำเนินกิจกรรมการควบคุมโรค
4. ให้สุศึกษาพร้อมกับหาผู้ป่วยที่มีอาการป่วยเข้ากับโรคติดต่อที่ได้รับแจ้ง เพื่อทำการควบคุมอย่างครอบคลุม รวดเร็ว ป้องกันการระบาดได้ทันทั่วทั้ง
5. จัดวางเครือข่ายเฝ้าระวังโรค กระตุ้นการรายงานข่าวในชุมชน
6. ประชาสัมพันธ์โรคติดต่อที่กำลังระบาดในชุมชน

มีระบบการแจ้งข่าว หรือเหตุการณ์ผิดปกติ

แกนนำชุมชนร่วมกับ อสต. ประจำหมู่บ้าน ประชุมให้ความรู้แก่ประชาชน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และตามสถานการณ์เมื่อได้รับแจ้งข่าวจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหรือ อสม.คู่ขนาน

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

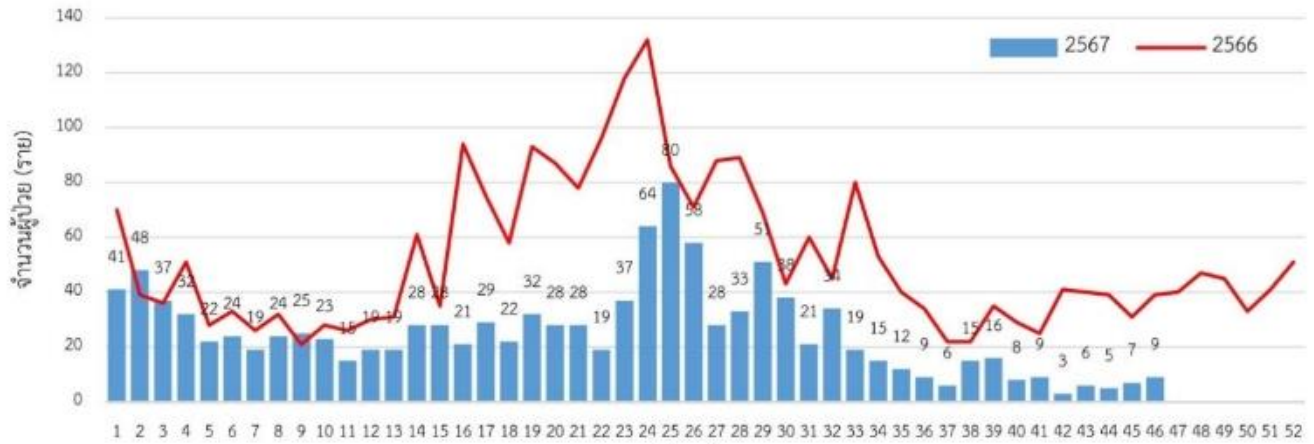
ผลลัพธ์การเฝ้าระวังและป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดนด้วยกลยุทธ์ "หมู่บ้านคูขนาน"

1. มีเครือข่ายและระบบเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดน
 - 1.1 มีทะเบียนรายชื่อ เบอร์ติดต่อของเครือข่ายชายแดนหมู่บ้านคูขนานทั้ง 2 ฝ่าย
 - 1.2 มีระบบการแจ้งข่าวหรือเหตุการณ์ผิดปกติ
 - 1.3 มีแนวทางการติดตามและส่งต่อผู้ป่วยโรคติดต่อตามแนวชายแดน
 - 1.4 มีการติดตามและสนับสนุนเครือข่าย
2. ผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อชายแดนที่สำคัญลดลง เช่น มาลาเรีย วัณโรค ไข้เลือดออก และโรคอื่นๆ
3. ความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนของเด็กต่างด้าว ในพื้นที่หมู่บ้านคูขนานเพิ่มขึ้น และไม่มีโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนในรอบ 5 ปี
4. อาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) ได้รับรางวัล อสต.ดีเด่น ปี พ.ศ. 2566

โรคมมาลาเรีย

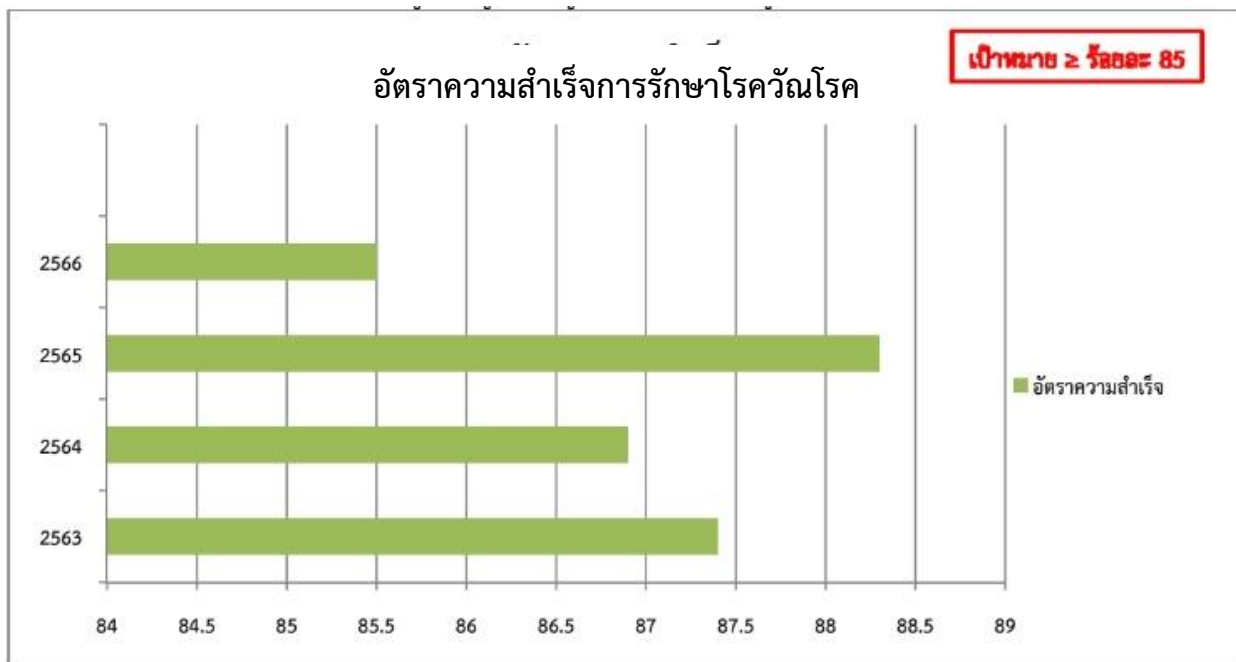
1. จำนวนผู้ป่วยโรคมมาลาเรียลดลง
2. ไม่เกิดแม่ตายลูกตายจากการกินยาไม่ได้
3. ไม่มีผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยไข้มาลาเรีย
4. ประชากรหมู่บ้านคูขนานรู้ตระหนักถึงการป้องกันตนเองและการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุง
5. อาสาสมัครมาลาเรียMP และ อสต.หมู่บ้านคูขนาน ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีทักษะในการป้องกันและกำจัดลูกน้ำยุง และเจาะหาเชื้อมาลาเรียด้วยชุดตรวจ RDT และมีการออกค้นหาเชิงรุกเพื่อค้นหาผู้ป่วยโรคมมาลาเรียในพื้นที่ เพื่อการรักษาที่รวดเร็วและลดการแพร่เชื้อ

กราฟ แสดงจำนวนผู้ป่วยโรคไข้มาลาเรีย ปีงบประมาณ 2566-2567

โรคฉี่หนู

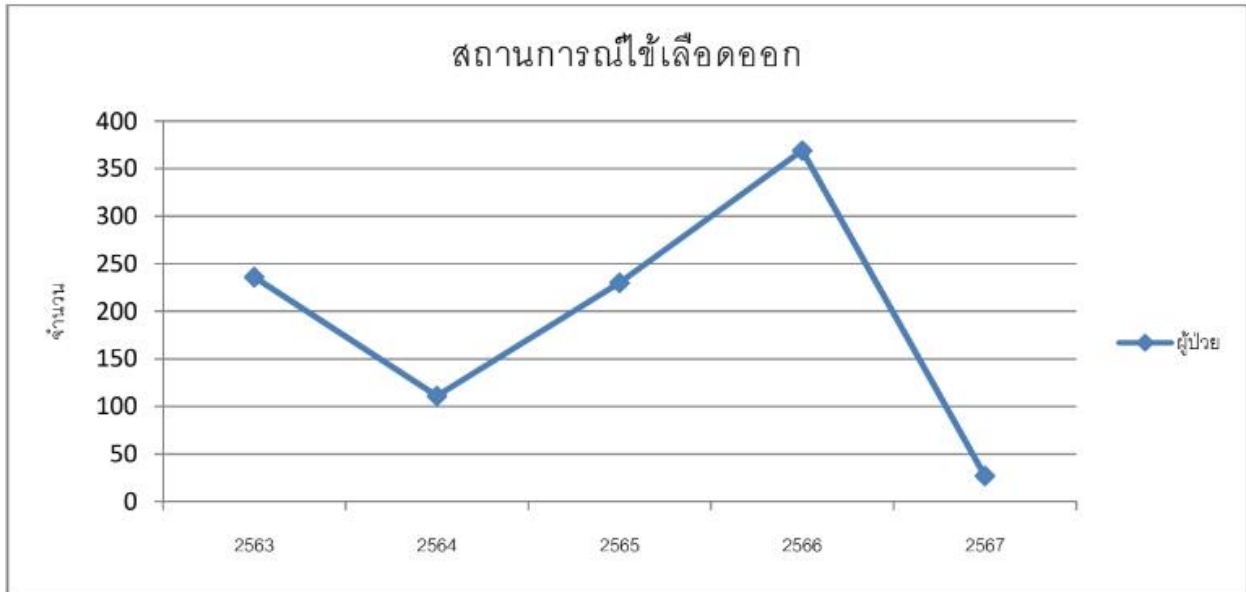
1. ผลการรักษาสำเร็จ ร้อยละ 85
2. จำนวนผู้ป่วยฉี่หนูลดลง
3. กลุ่มเสี่ยงฉี่หนูและผู้สัมผัสร่วมบ้านได้รับการคัดกรองโดยการเอกซเรย์ทรวงอก ร้อยละ 90
4. ประชากรไทยและประชากรหมู่บ้านคูขนานรู้ตระหนักถึงการดูแลและป้องกันตนเอง

โรคไขเลือดออก

1. จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยด้วยโรคไขเลือดออกในชุมชนชนลดลง
2. ประชาชน มีความรู้-ทัศนคติ-พฤติกรรมการป้องกันโรคดีขึ้น

จำนวนผู้ป่วยโรคไขเลือดออก

ปัจจัยความสำเร็จ

1. มีการจัดบริการแก่ประชาชนที่ห่างไกล ร่วมกันทุกภาคส่วนทำให้การบริการครอบคลุมประชาชน ได้รับการรักษา ติดตามการกินยาอย่างต่อเนื่อง
2. มีการเรียนรู้ คัดวิเคราะห์ แยกแยะ แก้ปัญหา ด้วยการทำไป เรียนรู้ไป แก้ไขปัญหาไป พร้อมกันกับทีมงาน และมีการประชุมอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

โอกาสในการพัฒนา

เพิ่มเครือข่าย และระบบเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดนให้ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาคผนวก

ออกให้บริการฉีดวัคซีนเด็กให้ประชากรฝั่งประเทศเมียนมาร์

ออกให้บริการงานสาธารณสุขชายแดน

